

Spółka jawna

Spółka jawna to osobowa spółka handlowa (regulacje dotyczące spółki jawnej zawarte są w kodeksie spółek handlowych) prowadząca przedsiębiorstwo i nie będąca inną spółką handlową. Forma ta łączy zalety spółki z o.o. i spółki cywilnej. Nie posiada osobowości prawnej, może jednak zawierać umowy, może pozywać i być pozywana. Spółka jawna posiada swój majątek, który stanowią wkłady wniesione do spółki oraz mienie nabyte przez spółkę w czasie jej istnienia. Swoim majątkiem spółka odpowiada za jej zobowiązania.

Ponadto spółka jawna działa pod własną nazwą (firmą), która zawsze zawiera nazwiska lub nazwy (w sytuacji gdy współnikami są inne spółki a nie osoby) przynajmniej jednego współnika. Dodatkowo każda nazwa kończy się dopiskiem "spółka jawna" lub skrótem sp.j.

UWAGA! Spółka jawna jest przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej

Tworzymy spółkę jawną

Spółkę jawną może zawiązać dwóch lub więcej współników, a celem jej utworzenia jest prowadzenie w tej formie przedsiębiorstwa. Procedura zakładania spółki jawnej jest bardzo podobna do rejestracji spółki cywilnej. Spółkę jawną możemy utworzyć:

- zawierając umowę pomiędzy współnikami tworzącymi spółkę
- przekształcając spółkę cywilną w jawną na podstawie art. 26 par.4 Kodeksu Spółek Handlowych
- przekształcając dowolną spółkę handlową w jawną na podstawie art. 551 i następnego KSH.

UWAGA! Umowa spółki jawnej zawarta inaczej niż na piśmie jest nieważna.

Sporządzając umowę spółki powinniśmy w niej zawrzeć informacje o:

- nazwie (firmie) i siedzibie spółki,
- wkładach wnoszonych przez każdego ze współników i ich wartość,
- przedmiocie działalności spółki,
- czasie trwania spółki, w przypadku gdy jest on oznaczony.

UWAGA! Dla powstania spółki jawnej wymagane jest wpisanie spółki do KRS Krajowego Rejestru Sądowego/rejestru handlowego. Każdy współnik ma prawo i obowiązek zgłosić spółkę do rejestru. Spółka jawna wpisywana jest do KRS jako przedsiębiorca.

Zgłaszając spółkę jawną do KRS jesteśmy zobowiązani przedstawić następujące informacje:

1. firmę, siedzibę i adres spółki,
2. przedmiot działalności spółki,
3. nazwiska i imiona albo firmy (nazwy) współników oraz adresy współników albo ich adresy do doręczeń,
4. nazwiska i imiona osób upoważnionych do reprezentowania spółki i sposób reprezentacji,
5. złożone wobec sądu lub notarialnie poświadczony wzory podpisów osób uprawnionych do reprezentowania spółki

Jeżeli jakieś dane uległy zmianie powinniśmy to zgłosić w sądzie rejestrowym. Zgłoszenie spółki w KRS wiąże się z następującymi kosztami:

- 750 zł opłaty sądowej
- 500 zł opłaty za ogłoszenie o wpisie do rejestru w Monitorze Sądowym i Gospodarczym

Wkłady do spółki

Tworząc spółkę jawną każdy ze wspólników wnosi do niej wkłady. Przedmiotem wkładu może być zarówno gotówka, własność jak i inne prawa do rzeczy ruchomych lub nieruchomości. Do spółki możemy wnieść także inne prawa np. do niematerialnych składników majątku a także prawa obligatoryjne np. akcje. Ciekawe jest, że wkładem do spółki jawnej mogą być również usługi i praca na jej rzecz, a nie może stanowić wkładu do spółki prowadzenie jej spraw (zarządzanie nią).

UWAGA! Od wniesionych wkładów jesteśmy zobowiązani zapłacić podatek od czynności cywilnoprawnych w kwocie równej 0,5 proc. wartości wkładów.

Zyski i straty w spółce jawnej

Jeżeli umowa spółki zawarta przez wspólników nie ustala dokładnych zasad dotyczących podziału zysku i finansowania strat to każdy z nich niezależnie od wielkości wniesionego wkładu ma prawo do równego udziału w zyskach i stratach jakie spółka wypracuje. W umowie spółki jawnej możemy zawrzeć postanowienia, które będą zwalniały wspólnika z udziału w stratach.

Nie wolno nam natomiast umieścić zapisów, które by wykluczały jakiegoś wspólnika z udziału w zyskach. Każdemu ze wspólników przysługuje prawo do wypłaty swojej części zysku. Wypłata zysku zgodnie z ustalonym w umowie udziałem może nastąpić z końcem roku obrotowego.

Reprezentacja i prowadzenie spraw

Będąc wspólnikami w spółce jawnej mamy prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki (zarządzania spółką) bez dodatkowego wynagrodzenia. Przepisy prawne pozwalają, abyśmy umową spółki albo późniejszą uchwałą wspólników powierzyli prowadzenie spraw spółki jednemu lub kilku wspólnikom.

Gdy decydujemy się na takie rozwiązanie pozostali wspólnicy są wówczas wyłączeni od prowadzenia spraw spółki. Także osoba trzecia może zostać upoważniona do prowadzenia spraw spółki, ale nie z wyłączeniem wspólników.

Reprezentowanie spółki na zewnątrz należy do zadań wspólników, jednak jako wspólnicy możemy także korzystać z pomocy pełnomocników lub prokurentów. Zasady reprezentacji należy określić w umowie spółki.

W sprawach nie przekraczających zakresu zwykłych czynności spółki każdy ze wspólników ma prawo bez uprzedniej uchwały wspólników prowadzić sprawy spółki. Gdy jednak wykonaniu danej czynności sprzeciwi się choćby jeden ze wspólników wówczas wymagana jest w tej sprawie uchwała wspólników. Uchwała taka podejmowana jest jednogłośnie przez wspólników mających prawo do powadzenia spraw spółki.

W przypadku czynności przekraczających zakres zwykłych czynności spółki wymagana jest jednogólna uchwała wspólników podejmowana przez wszystkich wspólników, także tych, którzy są wyłączeni od prowadzenia spraw spółki. Od tych reguł jest jednak wyjątek. Dotyczy on jedynie czynności nagłych, których zaniechanie naraziłoby spółkę na szkody. W razie zaistnienia takich okoliczności każdy ze wspólników mających prawo do prowadzenia spraw spółki może bez uchwały wspólników wykonać taką czynność.

Wspólnik może zostać zwolniony od obowiązku prowadzenia spraw spółki natomiast pozbawienie wspólnika praw do prowadzenia spraw spółki może nastąpić tylko na mocy prawomocnego orzeczenia sądu.

Odpowiedzialność wspólników

Za zobowiązania w spółce jawnej odpowiedzialność ponosimy solidarnie razem z wszystkimi wspólnikami oraz ze spółką. Solidarna odpowiedzialność oznacza, że każdy wspólnik odpowiada nie tylko do wielkości wkładu wniesionego do spółki. Jako wspólnicy odpowiadamy za zobowiązania spółki osobiście, bez ograniczeń, całym swoim majątkiem zarówno obecnym, jak i przyszłym. W przypadku spółki jawnej obowiązuje jednak zasada subsydiarnej odpowiedzialności wspólników.

Idea subsydiarnej odpowiedzialności polega na tym, że wierzyciel może prowadzić egzekucję z majątku wspólnika dopiero gdy egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna, co nie oznacza jednak, że wierzyciel nie może wcześniej wystąpić z pozwem przeciwko wspólnikom.

Rozwiązanie spółki jawnej

Rozwiązanie spółki jawnej podobnie jak cywilnej następuje gdy:

- zaistnieją wymienione w umowie spółki okoliczności, które powodują rozwiązanie spółki (jeśli natomiast pomimo zajścia tych okoliczności spółka nadal prowadzi swoją działalność za zgodą wszystkich wspólników, to spółkę uważa się za przedłużoną na czas nieokreślony),
- zostanie ogłoszona upadłość spółki,
- wspólnicy podejmą jednogłośnie uchwałę o zakończeniu działalności,
- nastąpi śmierć wspólnika lub ogłoszenie jego upadłości (pomimo jednak zajścia tych okoliczności spółka trwa nadal pomiędzy pozostałymi wspólnikami, gdy umowa spółki tak stanowi lub pozostali wspólnicy tak postanowią a uzgodnienie takie powinno nastąpić niezwłocznie; w przeciwnym razie spadkobierca zmarłego lub syndyk upadłości mogą domagać się przeprowadzenia likwidacji spółki)
- wspólnik lub wierzyciel wspólnika wypowiedzą umowę spółki (jeśli umowa tak stanowi lub gdy pozostali wspólnicy tak postanowią to spółka mimo wypowiedzenia będzie trwała nadal, uzgodnienie takie powinno nastąpić przed upływem terminu wypowiedzenia; w przeciwnym razie wspólnik, który wypowiedział umowę lub jego wierzyciel, domagać się mogą przeprowadzenia likwidacji spółki),
- sąd wyda prawomocne orzeczenie (każdy ze wspólników ma prawo z ważnych powodów zażądać rozwiązania spółki poprzez decyzję sądową, w przypadku gdy ważne przesłanki do rozwiązania umowy zachodzą po stronie tylko jednego ze wspólników wówczas pozostali o po gdy jednak ważne powody zachodzą tylko po stronie jednego ze wspólników, to pozostali mogą wnioskować do sądu o orzeczenie, w którym wspólnik ten zostanie wyłączony ze spółki).

Spółka jawna może zostać także przekształcona w inną spółkę handlową. W takim przypadku jako wspólnicy odpowiadamy na dotychczasowych zasadach przez okres trzech lat od daty przekształcenia solidarnie ze spółką przekształconą.

Spółka jawna w pigułce

- spółka cywilna jest osobową spółką handlową
- nie posiada osobowości prawnej
- posiada swój majątek, który stanowią wniesione wkłady
- może w swoim imieniu zawierać umowy, może pozywać i być pozywana
- spółka odpowiada swoim majątkiem za zobowiązania
- każdy wspólnik odpowiada swoim majątkiem za zobowiązania spółki bez ograniczeń solidarnie z pozostałymi wspólnikami
- każdy ze wspólników ma prawo do prowadzenia spraw spółki